

Vádbeszéd a világhoz

Francz Mihály

ELSŐ RÉSZ

Lázongó földeken kél föl a nap,
virágzik fenn és kerek nagyon,
itt boldogok, ott szegények alszanak,
s fáj nekik nagyon
a lét,
a hódolat,
mi összeköti a vágyakat,
hogy nem természetes az emberi világ,
hogy a paraszti szív
hidegebb mint a vágy
ha megéri a gyűlölet,
itt bennünk érik és nagyra nő...

Piciny bádogra száll a fény,
megcsillan s izzik mint a lélek
ha fáj, és szólni nem szabad,
városokban él a milliányi nép,
világgá száll és hosszan él szava,
egy a világ, s már nincs nappal
és nincsen éjszaka a földön,
nincsen virág,
mit szeretni lehet
és hol van a lány,
hol van minden mi itt volt vele,
a szeretet, az élet,
piciny szája a vizespoháron
és a képzelet,

melyből kiszáll a lélek
és eltemeti magát
egy őszülő rózságon ? ...

Piciny hurok és csomók az élet-fonálon,
megszakadt,
s újból összekötött ember-örömök,
piszkos kocsmák sarkában ülők,
— most beszélnek meg,
hogy mi lesz holnap a másvilágon —
megkötött apák és anyák,
egy nagy családra várnak,
tanulni a természettől édes virradást,
békeséges alkonyt
és kedves fogadást.

De apák leszünk egyszer,
s anyák mindahányan,
miénk lesz majd a baj,
a véres ütközet,
korán indulunk,
s megfűrösztenek majd
a kelő nap harmatában,
s nézzük az őzeket,
hogy milyen boldogan élnek
abban a világban,
hol nincs kereslet és nincs haszon,
nincs pénz,
meg messze-sötétlő külvárosi út,
nincs szám a házakon ...

A nyugalom tengerébe hullt a rakéta,
távoli égtest, az örült magány földje,
zenélő angyalok között emberek jönnek,
köszön az egyik,
a másik hallgatva tovább oson,
a nap oly hideg már,
nem tudja égetni a lelket,
a távoli temetőfalon
egy madár ül,
megálmodja a virágos kerteket
és csendesesen a sírjába hull ...

MÁSODIK RÉSZ

A pohár itt van még az asztalomon,
úgy csillog ajkadtól,
mint multkor a remény
szívemben,
csak néha-néha lebben
fejébe egy picinyke lény:
a gyermekünk ...

Személyes ügyek, egyéni örömök,
világgá kiáltott béke-szólamok,
nem várok reátok csüggedve,

örülten, a holnapot lesve,
ó, ti szegyenlős napok,
elmúlt a nyár,
s helyébe lassan,
békeségesen jön az ős,
tegnap elébem hullt
egy sárga levéalakban,
s állt keményen, mint a múlt
a képzeletben,
elmúlt a nyár,
és a kopasz utcaseprők agyában
még csak most aratnak...

Most hazajöttél,
de boldog többé már soha sem lehetsz,
világot láttál, s mindenkit szerettél:
piszkos utcai lányt,

kiáltó németet,
Moszkva széles utcáin randevúztál,
s feleséged itthon nem kapott kenyeret,
gondolatban mégis
a boldogság iskoláját járta,
mert várta, hogy jöjj
egy marék napsugárral a kezvedben,
s tedd az ablaküveg közé,
a lényegét akarta látni ő,
meg a boldogságot,
ami csak ritkán köszönt az agyában,
helyében eddig csak számok,
ismert, meg ismeretlen kiadások
ültek,
tengerentúli vad misék,
imák a lázhoz,
százféle betegség
kaján mosolyához bókolt,
csupa jaj volt, csupa érzékiség...

Látta a világot megremegni,
és elképzelte a szabadságot
lombos gesztenyefák tövében,
látta az elmúló ifjúságot,
amint kövéren
járnak-kelnek az utcán,
szívébe hullt az őszi gond,
s nem várt többé gyermekére,
fáradtan az egyik sarokba huppant,
megmozdultak benne a sejtek,
hirtelen fájó elvetélést érzett,
s lágyan fekete pillangó ült szemére...

HARMADIK RÉSZ

Este van a Tisza-parton,
csillog a víz, mint a kedves arca,
szomjas az est, a folyóra hajol,
s ráül egy-egy partszéli habra
az ősz,
a másik parton
mélázva ül a kis kanász,
látom, hogy jönne felém,
szívében
lány varázs,
ma este csókoljt először,
most még büsz én remél,
a sötétben is látom:
az arca csupa mosoly,
és ül csak az élet reggelén...
Virágos vonatok szaladnak az éjben,
ünnep van bennük,
itt kinn koromsötét,
piszkos tócsák,
elhalkult vallomások
feküsznek szerteszt...

.....

Nincs kedves asszonyom, boldog feleség,
szeretőd meg nincs pénzem tartani,
de talán nem is tudna nekem
senki szerelmet vallani
egy ezresért,
és ezért jöttem most
e rengeteg ág közé,
erdőbe, a hangyák beszédét hallani...
Kis-kanász-álom a habos part vize,
de ő még nem tudja,
hogy mi vár majd reá,
mi lesz a kezdetből halálos végzete,
az első csók, az égető remény,
én már-már nem tudom
mi a temető,
elcsendesült sír, vagy égő költemény?...
Mennyi vád hull, záporzik reám
ma este minden haldokló faágról,
a meder amott egy nagy síkságba tér,
s mire lassan,
öszülve elérem a partot,
a lelkem már nyugodt és semmit sem remél..

NEGYEDIK RÉSZ

A külvárosokon szárad végig az ősz,
kedvesen, leányosan kacag,
lombokat töröl, rázza az ágakat,
levélszönyeget hint a bogarak fölé,
világot vádol, magas törvényéről
beszél, zúg a nagy mező,
ódákat szavalnak ekkor a napok,
emberi téma, törvény, viaskodás,
az emberekhez ért most a természet maga,
a munkával kezel, sötét éjszaka

és sötétebb nappalok között,
hol nincs tovább út, sem titkos korlátozás,
a munka itt,
a rabság meg az mögött.

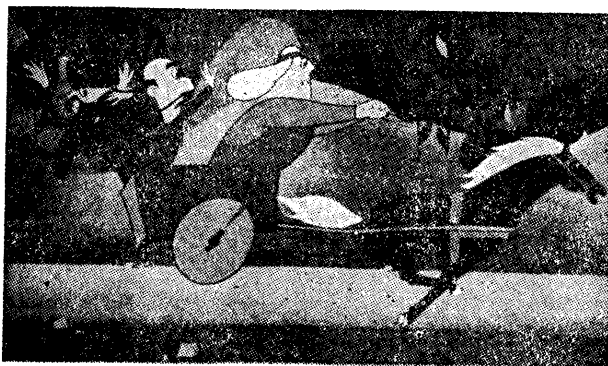
Salak közt lapultam, csak úgy
kisruhában, mint iskolás gyerek,
ha otthonában nincs mit játszani,
azt lestem mit érzek,
mit mond a lelkem, ha lágy fű zizzen
a szivemben, vagy puha moha a fejem alatt,
s nem tudom mekkora a rács,
mekkorák a rések,
mik az álomtól elválasztanak...

Osemernek érzem hát magam,
ki csak szeretni tud, nem ismer nagy határt,
övének tekinti a csillagokat,
a rést, min könnyen juthat át,
nem ismer vasat, fegyvert, hiányt,
benne él és vadul az öntudat...

Nem, már vakon nevet a vas,
s úgy formálják, mint magányt az idő,
imádatja magát,
értélke egyre nő,
vele ásítanak, s várnak az éjszakák,
a hold kitékint és megálmodja magát,
mi lesz az ember? Élet, vagy Temető?

Hallgatnak a napok, az éjszakák,
a fán csüggedt és nem dalol a madár,
a munkás keze is néha
egy pillanatra megáll,
néma minden, s valamire vár,
laposan a lét tovaszárnnyal,
újabb emberét keresi, ifjú katonát,
s csókolózik szőke ökörnyállal...

Én kis szobám ablakából
elhervadt virággal koszorúzom fejét,
néma a gond, néma a magány
és elterül a földön szerteszt...

Rómeó és Júlia című rajzfilmünkből